

Louis le Roy wil in de stad 'n nieuw soort totaalbeeld van wonen, werken, leven, planten en dieren

dagweek

JE ZOEKT de nadelen van de menselijke ingreep om ze zo klein mogelijk te doen maken. De mens leeft niet overeenkomstig de plaats die hem in het natuurlijke systeem is toebedacht. Hij verstoort de boel, de mens wil de natuur aan zich onderwerpen. Dat kan niet. Hij moet in een bewuste samenwerking met de natuur leven. Hij moet leren leven met de natuurlijke gegevens; ze niet bekampen."

Aan het woord de ecooloog/vormgever/kunsthistoricus/tekenleraar/boerderijenverbouwer Louis le Roy uit het Friese Oranjewoud (bij Heerenveen). Vooral in het Natuurbeschermingsjaar N70 heeft de publiciteit hem weten te vinden.

Wat velen theoretisch verkondigen past hij al een jaar of acht rond zijn eigengebouwde, prachtige huis in de praktijk toe: het systeem van het natuurlijke evenwicht. Een gesprek met hem duurt al gauw enkele uren. Wat hij voelt en weet, wordt zo bedachtzaam mogelijk onder woorden gebracht. Zijn tuin, waarin 600 (!) verschillende plantensoorten voorkomen ademt rust uit. Het leven is mooi voor Louis le Roy. Hij bekent het eerlijk.

Dat de mens de natuur om hem heen is gaan bestrijden, komt volgens hem voort uit de mono-cultuur, de opvattingen uit de landbouw. „Zouden we meer gaan naar een samenwerking met natuurlijke gegevens, dan krijg je een ander landschaps- en stadsbeeld," is zijn overtuiging. Het is voor hem niet het „terug naar de natuur" van Rousseau. „Deze idealeerde de natuur," zegt Le Roy, „maar de natuur heeft zeer harde wetten. Een evenwichtige samenwerking van de mens met de natuur heeft niets te maken met romantische gevoelens."

„We moeten werken vanuit de plaats, die we in het natuurlijk bestel hebben. Het is fout, als je er buiten stelt. Je moet je zelf bij het totaalbeeld van de natuur aanpassen. We staan er niet boven, we horen er bij, we vormen waarschijnlijk wel de top. Met meer redelijkheid moeten we de wezens onder ons besturen. Het is onredelijk als je niet wilt inzien, dat de totale samenhang van alle leden van de natuur dat goede totaalbeeld geeft. Dan kunnen we ook niet zonder onkruid. Onkruiden bestaan trouwens niet."

„In al mijn werk heb ik al naar het totaalbeeld van de dingen gezocht. Mijn conclusies waren geen openbaringen. Het is een soort zoeken naar een kunstmatig ecologisch systeem. Het is mogelijk de stad in ecologische zin te benutten. Je kunt een nieuw soort totaalbeeld in de stad brengen van wonen, werken, leven, planten en dieren. Men ziet de stad nog teveel als een werkplaats met mensen. De natuur wordt dan buitengesloten."

Maar, de natuur wil altijd de stad terugveroveren. Het is daarom irreal om vanuit de stad de natuur buiten de deur te houden. Vanuit de mentaliteit dat dit niet kan, werk ik er naar toe in een stad zodanig met planten te werken, dat ze een voorwaarde worden voor dieren, zodat er weer een beter verband ontstaat."

„Wil men in Nederland de gevaren inzien, dan moet wel eerst het rode lichtje branden. De vakman ziet eerder dat het mis is, door aan te tonen,

dat bepaalde planten en dieren verdwijnen. De mens in de stad zegt echter, dat het wel niet zo'n vaart zal lopen. Hem ontbreekt namelijk de relatie met de natuur."

„Boommossen willen in het westen al niet meer groeien door de luchtverontreiniging. Wat zegt men daar? O, dan doen we het wel zonder boommossen. Maar, alleen als je de samenhang van alle dingen als een absolute voorwaarde aanvaardt, dan ben je verontrust. Je bent verontrust, als een van de samenstellende delen verstek laat gaan."

Een cijfertje: „Na 1900 zijn er in Nederland 50 plantensoorten verdwenen, plus daarbij de dieren die er een relatie mee hadden."

„De vakecologen beginnen nu achter de schakels van deze samenhang te komen. Ze hebben echter ook al geconcludeerd, dat ze nooit helemaal achter de schakels van de natuur zullen."

De Kennedylaan in Heerenveen vóór Le Roy zich er mee bezig ging houden.

Nederland gaat angstwekkend steriel worden

Dezelfde Kennedylaan. Hier echter de jonge aanplant, die uiteindelijk tot een 'geheel op zich' staand stukje natuur moet uitgroeien.

len komen. In de aarde komen zulke fijne, complexe verbanden van insecten voor, dat ze te fijn zijn om te ontleden."

„Een gevarieerder grondpatroon in nieuwe stadswijken is nodig. De schaalvergroting van nieuwe steden is daarom fout, omdat je er die kleine nissen, waar het leven nog mogelijk is, uitschakelt. Je schakelt dan meteen een aantal levensvoorwaarden uit. De mens verliest door het missen van details in nieuwbouwwijken het beeld van het geborgen zijn."

„Ik wil voor alle plekken, die niet voor bebouwing in beslag worden genomen, de schaal die daar heerst tot een menselijke schaal terugbrengen. We moeten bewust komen tot die menselijke schaalverhouding met een zo gevarieerd mogelijk leven. In principe ben je dan automatisch tegen de aanzlag van een steriele grasmat, wat hetzelfde is als een strakke betonnen flat. Het is een herhaling van twee gegevens. In de stad moet je een veel gevarieerdere opvatting introduceren, dan wat tot nu toe gangbaar is. Nederland gaat angstwekkend steriel worden als je die bouwwijken met die aansluitende vlakken ziet."

„Het antwoord hierop staat in mijn tuin, die gebaseerd is op een zo groot mogelijk aantal planten en bomen in alle variaties. Het platte vlak bestaat er niet, het micro-klimaat is er hersteld. Ik woon temidden van een gemeenschap planten en dieren. De dynamiek van de natuur kan er zijn gang gaan. Ik behoeft het terrein niet te bemesten, de insecten worden er aanvaard, het proces van de afbraak van dode materialen is er weer op gang gebracht. De opzet gaat uit van een aantal principes. Het belangrijkste is, dat het eindresultaat niet concreet vaststaat. Je zet alleen een patroon uit, maar de antwoorden worden later door de wetten van de natuur beantwoord. Ik heb samenstel met de hele omgeving. De tuin hangt niet aan de persoon vast. Opvolgers kunnen er mee doorwerken. Het is een werken op basis van planmaterieel in ruimte en tijd. Men begeleidt datgene wat men stelt."

„Het is een klemmende noodzaak om te komen tot een systeem, waarbij stedelijke planning en de landschappelijke gegevens in zo'n los verband komen, dat ook de volgende generaties hun behoeften erop kunnen invullen."

„Nieuwbouwwijken missen elke redelijke overgang met het gebied waaraan ze grenzen. Deze randgebieden zijn in wezen het interessantst; ze zijn nu echter het einde van een denk-systeem. Er moeten relaties met het aangrenzende gebied ontstaan. Wetten, die vanuit de natuur gesteld zijn, kunnen logisch op de stad worden geënt. Het is nu, nogmaals, te steriel."

„In heel Europa is geen echte cultuur meer. Het is allemaal menselijk bepaald. We zullen het welzijn moeten laten prevaleren in ons economisch denken. De natuurlijke economie (besloten) en de stedelijke economie (verbruikseconomie) stuiten met een enorme klap op elkaar. Het randgebied moet een soort buffer worden."

„Er moet een soort balans, redelijkheid tussen deze twee economieën komen. Ik wil niet de hele verbruikseconomie terugdringen, maar ik wil het ook niet overal laten doordruppelen. Het is nu te extreem, waardoor de spanning te groot is geworden."

„De ecologie is bezig het energieverlies in een gebied na te gaan. Als er een goed totaalbeeld is, wordt de energie zoveel mogelijk behouden. In een grote economie wordt enorm veel energie ingebracht, maar de mens verliest er ook enorm veel energie. In het besloten systeem moet die blijven. Als je minder energie verliest, heb je minder inbreng van energie van buitenaf nodig."